

Tudi Vi boste kupili Vaš pomladni plašč pri PAULINU v Ljubljani, Kongresni trg št. 5, ki nudi cenj. učiteljicam poleg ogromne izbire najlepših modelov tudi na mesečno odplačilo najnižje cene!

Če ne predloži šolski upravitelj izpričujočih listin v določenem roku in ne likvidira svoje začasne priznanice, ima sreski načelnik pravico uporabiti določbe člena 11. tega pravilnika in mora šolskega upravitelja takoj pozvati radi polaganja računa o porabi denarja in vrnitve morebitnega ostanka. Podaljšava roka za likvidacijo začasnih priznanic ni dopustna za več ko 2 meseca, razen v izjemnih in opravičenih primerih.

Šolski upravitelj izroči pristojnemu sreskemu načelniku obračun z vsemi listinami, priznanicami, komisijскими poročili itd. in ostanek ne porabljenega denarja.

Člen 18. Sreski načelnik prevzame obračune upraviteljev narodnih šol v svojem območju, jih pregleda in zahteva, po potrebi, od računodajnikov, da jih, kolikor je treba, popravijo in dopolnijo. Obenem prevzame od šolskih upraviteljev morebiti ne porabljeni denar in ga vrne banskemu upravitelju, kakor to odrede posamezne banske uprave. Listina o vrnjenem denarju se priloži k obračunu dotične šole.

Tako urejene obračune predloži sreski načelnik takoj banskemu upravitelju in zaznamuje v svoji razvidnici po členu 11. tega pravilnika, da je izročil šolski upravitelju obračun.

Zoper šolskega upravitelja, ki ne izroči rednega obračuna v odrejenem času, postopa sreski načelnik disciplinsko in, če treba, tudi kazensko in je upravičen zavarovati terjatev banske uprave iz prejemkov takih upraviteljev ali pa kako drugače. Sreski načelnik obvesti o vsakem takem primeru bansko upravo po najkrajši poti.

Člen 19. Po izvršenem pregledu obračunov vrnejo banske uprave sreskemu načelniku začasne priznanice, da jih izroči šolskim upraviteljem; sreski načelnik pa razbremenjuje le-te dokončno v svoji razvidnici po členu 11. tega pravilnika.

Novo akontacija za vzdrževanje tistih narodnih šol, ki so predložile obračune za minulo trimesečje, izda banska uprava sreskim načelnikom, brž ko prejme izpričujoče listine upraviteljev narodnih šol, ne da bi čakala na to, da vidira te listine krajevna kontrola, in jih vključi v knjigah banske uprave. Nikdar in nikoli pa se ne izplača nova akontacija šoli ali šolskemu upravitelju, če se niso še predložile izpričujoče listine za minulo dobo.

Člen 20. Za pravilno in redno poslovanje z denarjem, določenim za potrebe narodnih šol, so sreski načelniki kot nakazovalci in upravitelji narodnih šol kot računodajniki po predpisih člena 56.

zakona o državnem računovodstvu gmotno in kazensko odgovorni, dokler ne rešijo svojih začasnih priznanic.

Učiteljske stanarine in plače šolskih služiteljev se ne smejo izplačevati za več mesecev naprej, marveč samo za posamezne mesece po predpisih o izplačevanju rednih prejemkov državnim uslužbenecem.

To velja tudi za najemnine za najeta poslopja, če ni v pogodbi z lastnikom poslopja drugače določeno.

Člen 21. Šolski nadzornik mora pregledati celotno denarno poslovanje posameznih upraviteljev narodnih šol ob vsakem šolskem pregledu. Če treba, smejo opraviti tak pregled tudi za to določeni organi banske uprave in sreskega načelnika.

Člen 22. Banske uprave smejo tudi neposredno v svojem področju same nabavljati tiste potrebščine za narodne šole, ki se ne morejo nabaviti v manjših krajih in vaseh (učila, knjige, obrazce in dr.) in pošiljati nabavljene stvari posameznim narodnim šolam. Prav tako smejo nabavljati banske uprave posamezne potrebščine za vse šole v banovini, ki se vzdržujejo iz banovinskega proračuna.

Člen 23. Radi lažjega in enakega postopka po predpisih uredbe o vzdrževanju narodnih šol in tega pravilnika predpišejo banske uprave in nabavijo v breme kreditov za pisarniške potrebščine narodnih šol vse potrebne obrazce, ki jih je uporabljati pri tem poslovanju (proračunski predlogi, komisijскими poročila, obračuni, denarne in ostale knjige iz člena 14. in pod.); pri tem se morajo ravnati po predpisih pravilnika o poslovanju računovodstvenih odsekov pri ministrstvih in o računovodstveni službi pri nakazovalcih (D. R. št. 178.896 z dne 31. decembra 1928.).

Prav tako smejo izdajati banske uprave morebiti potrebna natančnejša navodila, kako je zahtevati kredite, sestavljati proračune in podobno.

Člen 24. Po tem pravilniku se je ravnati od dne 1. aprila 1937. dalje, pa tudi že prej, kolikor se nanašajo njegove določbe na sestavo proračunskih predlogov za l. 1937./38. in na način, kako se odobrujejo.

V Beogradu, dne 2. oktobra 1936.

O. n. št. 61.565/36.

Minister za prosveto:

Dobr. Stošović, s. r.

* »Uradni list« št. 112/27 iz l. 1929.

Učiteljevo delovanje nekdanj in sedaj

Nekoliko kritičnih opomb k članku v 32. št. »Učit. tovariša«

Predvsem bi hotel pibiti dejstvo, da se z izvajanjem člankarja »Lira« po pretežni večini strinjam ter sem pripravljen podpisati njegova izvajanja z obema rokama.

Če sem kljub temu segel po peresu, da napišem par misli, ki so se mi vrinile ob čitanju dotičnega članka, sem storil to s posebnim ozirom na odstavek, v katerem zahteva člankar popolno svobodo za učiteljevo izvenšolsko delovanje. V nadaljnjem izvajanju te misli se hoče namreč zavarovati proti temu, da bi šilil učitelja v društvo in organizacijo, za katere ne čuti zanimanja, nagnjenja in sposobnosti. Pri tem, da se ustvarja samo diletantstvo, kar bi bilo stvar le v škodo. Kdor je telovadeč, naj ostane to, pevec naj poje in celo komponira, če ga veseli in čuti zmoglosti. Vse drugo naj pa prepusti drugim. Tista, čisto tako hvalisana mnogostranost, dostikrat škoduje kvaliteti dela.

V tem odstavku se subjektivno pravilne misli prepletajo s stvarno nepravilnimi zaključki, kar v svoji celoti ne bo pospeševalo smotrne usmerjenosti našega izvenšolskega dela.

Pravilni premisi po popolni svobodi za učiteljevo izvenšolsko delo, praktično — po

mojem mnenju — ne sme slediti zaključek, da naj telovadeč telovadi, pevec poje, predavatelj predava itd., vse po osebnih sposobnostih in nagnjenjih. Na ta način zanašamo v delo zgolj subjektiven moment, ki stvarno ne sme biti edino odločujoč. Najvažnejši razlog za učiteljevo izvenšolsko delo leži vsekakor v stvarnih potrebah. Te se pa ne bodo nikdar ravnale po učiteljskih osebnih sposobnostih in nagnjenjih, marveč se bo moral vsak javni delavec sam usposobiti, da bo vršil tista dela, ki so družabno najpotrebnejša in najnujnejša in bo smel le med temi zbirati one, za katere čuti največ spretnosti in zanimanja. Torej svoboda, a s posebnim ozirom na nuje ljudske potrebe. Edino ta kriterij nam lahko da legitimacijo resnih kulturnih delavcev, ki razumejo čas in narod, v katerem živijo. Vsako drugačno gledanje, pa bodisi z osebnostne ali pravilnega načelnega stališča, pomenja nestvaren egocentrizem, za katerega zlasti danes ni mesta niti časa.

Zadostuje le, če se vsakdo le za trenutek poglubi v današnje razmere po našem podeželju, da bo odklonil načelo: telovadeč telovadi, pevec poj itd.

L. G.

Splošne vesti

— Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša« izide zaradi velikonočnih praznikov šele čez 14 dni, to je 8. aprila.

Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini, registrirana zadruga z omejeno zavezo

vabi svoje člane na XVII. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 4. aprila 1937. ob 10. uri v prostorih deške nar. šole v Sv. Juriju ob južni železnici.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1936.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako bi prvi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je brezpogojno sklepčen.

Dol pri Hrastniku, 19. marca 1937.

Za načelstvo:

Vitko Jurko, tajnik. Anton Gnus, načelnik.

Pripomba: Skupna seja načelstva in nadzorstva se vrši istega dne in na istem prostoru ob poldeveti uri, na kar se člani posebej opozarjajo.

— Društvo upok. učiteljstva ima svoj letni obč. zbor za leto 1936. v četrtek 1. aprila popoldne ob 15. uri pri Novem svetu na Gosposvetski cesti. Vabljeni vsi člani, članice in drugi.

VABILO

na V. redni občni zbor »Samopomoči učiteljskih otrok«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo 11. aprila 1937. ob 9. uri v tajništvu JUU v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1936.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1936.
3. Revizijsko poročilo. — Čitanje.
4. Samostojni predlogi.

Opomba: Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, bo čez pol ure drugi občni zbor, ki bo sklepčen le glede na število zastopanih članov. Računski zaključek je razporejen zadržnikom na vpogled pri načelniku Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/I.

V Ljubljani, dne 27. marca 1937.

Pavel Lavrič, načelnik.

Oman Oton, član načelstva.

— Dovršeno lepi bodo vsaki lasje. Lepi lasje, čudovito negovani, vzbujajo pozornost in vlečejo nase vse poglede. Ne bodo li Vaši lasje pridobili tudi »njegovo« sree, ne ljubi li tudi on naravni sijaj in krasni odsev barve?

Vaši lasje prenesejo lahko še tako izkušene poglede, če jih pravilno negujete! Ako negujete Vaše lase z Elida Shampoomom ostanete vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri drže dalj časa.

Vsem svojim odjemalcem in naročnikom: vesele velikonočne praznike!

Učiteljska tiskarna

s knjigarno v Ljubljani in podružnico v Mariboru

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— I Zadoščenje slovenskemu učiteljstvu. Senator Pucelj je v svojem govoru v senatu omenil tudi nelepo pisanje »Slovenca« proti slovenskemu učiteljstvu, ki so ga pavšalno obdolžili najbolj nemoralnih zločinov. Dejal je med drugim: Doživeli smo tako veliko sramoto, kakršne smo celo v Sloveniji le redkokdaj deležni. Našel se je človek, ki je javno obtožil vse slovenske učitelje za navedbo 12 nemoralnih stvari, ne da bi pri tem navedel le eno samo ime. S tem je bila vsemu učiteljstvu nanešena strašna kleveta. Učiteljsko združenje za dravsko banovino je tega gosпода ponovno pozvalo, naj navede imena, toda vse do danes je ta gospod molčal. To je tako strašna kleveta, da jo je treba na tem visokem mestu svečano obsoditi. Toda naj ve slovensko učiteljstvo, da takšen človek ne more žaliti našega poštenega učiteljstva vse dotlej, dokler ne bo vrnil notarju g. Bakoniku v Kranju onih 32.000 din, ki jih je prejel za neko mojo intervencijo, kakršnih sem napravil za časa svojega 7-letnega dela v Beogradu morda nad tisoč... To iznašam na tem mestu, da potolažim slovensko učiteljstvo, ki je bilo na tako obrekljiv način sramoteno. (»Slov. narod«.)

— I V proračunski debati v senatu je govoril tudi senator Pucelj. Iz »Slovenca« od 23. III. posnemamo, da se je najprej poklonil prosvetnemu ministru, da bi tako pripravljal ozračje za napad na referenta Frana Erjavca, ki je bil v glavnem tudi vsebina njegovega govora. Potrebno se mu je zdelo povedati, kakšno je bilo življenje g. Erjavca od rojstva naprej pa do današnjih dni. Prebral je šolska izpričevala ter z njimi brskal po vseh mogočih podrobnostih iz zasebnega in javnega življenja g. Erjavca. Ob nekem deževnem vremenu je našel med svojo korespondenco tudi pismo nadzornika Ivana Štruklja iz l. 1934., ki ga je prebral. Govoril je o strašnem pre-

od teh 154 po službeni potrebi, 52 pa jih je pozval za zaupnim, svojeručno napisanim pismom banski inspektor Štrukelj, da vlože prošnje za premostitev. Vsega skupaj je bilo premeščenih potemtakem po službeni potrebi 226 učiteljev in učiteljic ali ena tretjina vseh premeščenih. Poleg tega pa je bilo tudi mnogo starih, zaslužnih in uglednih učiteljev po nižanih, tako, da so se morali umakniti z upraviteljskih na učiteljska mesta, na korist mlajših, čisto manj sposobnim, a g. Erjavcu politično bolj všečnim učiteljem. Minister prosvete je branil tako početje, češ, da je po socialnih razlogih utemeljeno in da morajo beneficije šolskih upraviteljev uživati tudi mlajši in ne le starejši učitelji.

— I O celibatu učiteljic je po »Jutru« od 23. III. govoril senator Pucelj o členu 34. finančnega zakona, po katerem se učiteljice v bodoče ne bodo smele moštiti z neučitelji. Označil je ta člen za nesocialen in nehuman in je naglasil, da so poročene učiteljice po večini srečne matere in najboljše kvalificirane učne moči.

— I Izjava prosvetnega ministra g. Stoševica o nenamješčenih uč. kandidatih: Prehajajoč na vprašanje brezposelnih učiteljskih kandidatov v dravski banovini, je minister priznal, da je v vsej državi 800 brezposelnih učiteljskih kandidatov in da odpade od tega števila nad 700 samo na dravsko banovino. V teku letošnjega šolskega leta je bilo na novo nastavljenih 80 učiteljskih kandidatov. Ni pričakoval, da bo v tem pogledu žel kritiko opozicije, ker so druge pokrajine glede nastavitve učiteljskih kandidatov odrezale mnogo slabše, kakor pa dravska banovina. To je zelo težaven problem in je položaj tak, da bodo morali učiteljski kandidati v Sloveniji morda še po 5 do 6 let čakati, preden jih bo mogoče nastaviti. Tega pa ni krivo ministrstvo, nego ne-

Eleganten pomladni plašč, površnik

UKIČ * LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA

ganjanju učiteljstva v dravski banovini in naprti vse na referenta Erjavca. Govornika je motil ves čas z duhovitim medikci senator Smodej. Glede preganjanja učiteljstva je odgovoril senatorju Pucelju sam prosvetni minister. Njegov odgovor, posnet po »Slovencu« je takle: V dravski banovini je bilo premeščenih v letošnjem šolskem letu 83 učiteljev v obeh letih, odkar je sedanja vlada na krmilu države pa 174, torej 174 premeščenih učiteljev v 2 letih od skupnega števila 4679 učiteljev. S tem je g. minister krepko in resno zavrnil očitke in vse neresnične govorice o nekakem preganjanju. (Vsi seznami premeščenj, ki jih je objavil doslej »Slovenec«, morajo biti torej docela izmišljeni.)

— I Prosvetni referent Erjavce. O govoru senatorja Pucelja piše »Jutro« od 23. III. tudi to: Vem pa, da imamo prosvetnega referenta, ki take kvalifikacije nima, in to je tisti gospod, ki vodi danes osnovnošolsko prosvetno politiko v Sloveniji poleg banovinskega šolskega nadzornika v Ljubljani g. Štruklja. Čuli ste panegirike, ki jih je pel temu prosvetnemu referentu g. Smodej, ki nam ga je predstavil kot največjega kulturnega delavca med Sloveni. Govoril je o tem človeku kot prosvetitelju Slovencev, ki je napisal kakšnih 30 knjig in ki mu ga ni para od Trubarja pa vse do Cankarja. Po mnenju g. Smodeja ni bolj sposobnega človeka med slovenskimi učitelji, kakor je g. Erjavce, in je le on sposoben napotiti slovensko učiteljstvo nazaj k šoli. Pri tem pa je imel g. Smodej veliko nesrečo. Izbrbljal je, da je bil sloviti g. Erjavce med drugim tudi že maksist v svoji periodiji »Sturm und Drang«, da pa nikdar ni bil komunist. Trditve g. Smodeja, da je bil g. Erjavce marksist, nikdar pa komunist, so vzbudile že v soboto cele salve smeha in je ta marksist brez komunizma napisal l. 1920. tri zelo zanimive knjige, katere je morala policija zapleniti.

— I Premestitve učiteljev. Pod tem naslovom prinaša »Jutro« od 23. III. tudi sledeče: Nato je senator Pucelj govoril o kranjskih gimnazijskih letih in študijih g. Erjavca. Te podatke je opremil z izvlečki iz njegovih spričeval. Nato je nadaljeval: Za časa kulturnega dela tega človeka je bilo v dravski banovini premeščenih okrog 800 učiteljev in učiteljic,

sistematična prosvetna politika dravske banovine, ki je dovedla tako daleč. Oprostite, da moram s tega mesta naglasiti, da se bo dravska banovina v pogledu učiteljskih kandidatov utopila v svoji lastni masti. V dravski banovini so imeli dolgo vrsto let kar 6 učiteljskih. »Jutro« od 23. III.

— I Senator Smodej je govoril v proračunski debati v senatu o borbi proti komunizmu. Omenil je komunistično in boljševiško nevarnost na področju prosvetne uprave. Dejal je, da so bila v preteklih letih na nekaterih šolah v Sloveniji prava komunistična gnezda in da bi šolski nadzorniki, če bi pregledali šolske knjižnice, marsikje našli vse polno izrazito komunistične literature. Tudi nekater naloge po šolah obravnavajo predmete iz komunistične nauka in v boljševizmu prijaznem smislu. (»Slovenec«, 23. III.)

— I Strašna katastrofa v ameriški šoli. V šoli v Taylorju, v državi Teksas je bilo zaradi hude eksplozije parnega kotla ubitih okoli 500 otrok. Med žrtvami je tudi 68 učiteljev in učiteljic. (Vsi listi.)

— I Učiteljski kandidati bodo morali še čakati, je dejal prosvetni minister. Tega pa da ni krivo ministrstvo, ampak nesistematična prosvetna politika dravske banovine, ki je privedla tako daleč, da se bo dravska banovina v pogledu učiteljskih kandidatov utopila v svoji lastni masti. V Sloveniji so imeli dolgo vrsto let kar 6 učiteljskih, ki so producirale vedno večje število učiteljskih kandidatov, da jih imajo sedaj v dravski banovini kader 6 do 700 mladih, ki absolutno ne morejo dobiti zaposlitve. (»Slovenski narod«, 23. III.)

— I Pod naslovom »Smodej se je spet osmudil« piše »Slovenski narod« od 23. III. tudi tole: »Njegovo zagovarjanje g. Erjavca in njegove prosvetne politike pa je izvalo v senatu samo salve smeha.

— I Velika proslava učiteljskega društva za škofjeloški okraj je bila 13. III. posvečena jugoslovensko-bolgarskemu pobratimstvu. Prisostvovali so vsi učitelji sreza pa tudi bolgarski minister g. Dima Kazanov. (»Jutro«, 17. III.)

— I Praznik mladinske pesmi v Konjicah. Pri koncertu je sodelovalo 10 mladinskih pev-